

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΑΤΤΙΚΗ

ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΤΙΝΟΣ ΕΝ ΔΗΛΩΙ

A'

... επο ε . τ τ ξ ; υ λ ; σαιηρ καιμισηρ . ε ι Λ . και τ'άλλ-
α] ποιήσει κατὰ ταύτ'α ταῖς | | . ν νοιωσιδο | . εκτων Λ | ἐν Δήλωι [π-
άντας τοὺς λίθους ἐπειδ'ὰν δοκι]μασθῶσιν παραλαβῶν τοὺς στύ[λ]ο[υ]ς Ο . Ι Λ νους ΗΚΙΠΕΙ ε ΛΛΙ
ει κατὰ κίονα [αὐτ]ὸς αὐτῶι κα | λιθίνηι ΟΤΘΓΟΛΛΝΕΙ δὲ / και τοὺς κίονας και τῶν ξ | πο-
5 λιστωι ὃ μὴ ἔλατ[τ]ον πέν[θ'] ἡμιποδίων κύκλωι ἅπαντα και καθ'ΙΕ . ΕΙΣΒΕΡΥ οίως πανταχῆι τετράναι δὲ και το[ῖ]ς
εμπολίοις και μολυβδοχοῆσα[ι] ὡς ἂν ὁ ἀρχιτέκτων κελύ[η] και ἀποδώσ[ει] ἐστ[η]κότας ὀρθο[ύ]ς και ὑγίει[ς] και ἴσου-
ς ἀλλήλοις κατὰ κεφαλὴν και ὀρθοὺς πρὸς τ[ὸ]ν διαθήτην πανταχῆι θήσει δὲ [. ὀρ ;]θοὺς πάντας τοῦ ὑπ-
αρχιτέκτονος· ἐπειδ'ὰν δὲ συ[γ]κείμενα εἶ πάντα και μεταξὺ τι Ο Ε Μ [. π]αρέξ-
ει δὲ αὐτὸς [α]ὐτῶι ὁ μισθωσά[με]νος τὸ ἔ[ρ]γον πάντα ὄσων ἂν δ[ι]έηται πρὸς τ[ὸ] ἔ[ρ]γον Λ | μο-
10 λύθδου· τοῦ δὲ παραδείγματος τοῦ πεποιημένου Ο Υ ἐ[π]ικράνου ἔσ[τ]αι μ ;]ισ[θω]τῆ[ς] ;] τοῦ [ἀρ]γυριο-
υ ὅσου ἄμ μισθωθῆι τὸ ἔργον [ε]τι ; ἂν τάξει ὁ ἀρχιτέκτων κομει δὲ και τὸ παράδειγμα τοῦ ἐπικράνου
εἰς Δήλων ὁ μισθωσάμενος τὸ ἔργον τέ[λ]εσι τοῖς αὐτοῦ ὑγίει[ς] και θήσε[ι] καθάπερ περι τῶν ἄλλωγ γέ-
γραπται· παραλαβῶ[ν] ὑ[γ]ίει[ς] Ἀθήνησι τῶι τε ὑπαρ[χ]ιτέκτονι συντελειει[ς] τὸμ μισθῶ[ν] ἀ[π]ὸ τῆς ἡμ[ε]ρά-
ς ἧς ἂν ἀρξῆται ἐν Δήλωι ἐρ[γά]ζεσθαι ἕως ἂν ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον ὃ ἂν ἦι [μεμ]ισθωμ[ένος]
15 Ιου ἀργυρίου καθάπερ τοῖς τοὺς ὀρθοστάτας μεμισθωμένοις ἐν ταῖς συ[γ]γραφαῖς γέγραπται· ταῦ-
τα δὲ ποιήσας ἅπαντα δόκιμα κατὰ τὴν συγγραφὴν ἀποδ[ε]ξάτω τοῖς ναοποιοῖς κ[αί] τῶι ἀρχι[τέκ]τον-
ι ὁ μισθωσάμενος τὸ ἔργον τέλος εἷ ; ὄντα ὀκτώ μηνῶν ἀπὸ τοῦ χρόνου οὗ ἄμ μισθῶ[σ]ηται· τοῦ[ς] ἐγγυητ-
ὰς καθιστάναι κατὰ : Χ : ἀξιοχρεως· ἐὰν δὲ μὴ ποιήσῃ ἐν τῶι χρόνωι δόκιμα κα[τὰ τὴν] συγγραφὴν . ἀ-
ποτινέτω : Δ : δραχμὰς τῆς ἡμέρας ἐκά[σ]της [ἔ]ως [ἂ]ν ποιήσῃ δόκιμα κατὰ τὴν συγγραφ[ή]ν· εἰσπε[ραττ]ό-
20 ντων δὲ αὐτὸν και το[ῖ]ς ἐγγυητὰς οἱ ναοποιοῖ τ[οῦ]το [τὸ ἀρ]γύριον και [τ]ἄλλα ποιοῦντων καθάπερ το-
ῖς ἄλλοις μισθωταῖς και ἐγγυηταῖς τῶ[ν] ἔργων [ἐν τῆι] συγγραφ[ῆ]ι γ[έ]γραπται· τοῦ δὲ ἀργυρίου λή-
ψεται τὸ μὲν ἡμ[ε]ρασι ἐπειδ'ὰν τοὺς ἐγγυητ[ῆ]τά[ς] κ[ατ]αστήσῃ, τ[οῦ] δὲ λοιποῦ τὸ ἡμισυ ἐπειδ'ὰν ἐξεργασ-
μένα ἦι τῶν ἔργων τὰ ἡμ[ε]ρασι . τ[ὸ] δὲ λοιπὸν ἐπειδ'ὰν πάντα τ[έ]λο[ς] ἔ[χ]ον[τα] ἐὰν [δέ τι ἀντιλέγ]ωσ-
ιν ; οἱ μεμισθωμένοι πρὸς [ἀ]λλήλ[ο]υ[ς] περὶ τ[ῶν] ἔργων Α . Ι Λου
25 ἀργυρίου μισθωμάτων τῶ ; μ ; μισθωθ[έν]των ; Σ ; ; ιε-
 ἀνηλωμένα : ΧΧΧΧΓΓΗΗΗΗΔΔΠ : . Σ . . ΕΥΣΤ . Σ ὦν[. ἐπὶ τῆ]ς ; Αἰ[γ]ηίδο-
ς δευτέρως πρυτανείας κυρωτῆς Ε . τω υτω Βοηδρομ-
ιῶνος τρίτηι ἰσταμένου δικαστη[ρ]ιο ο ν : Λ [πάν]Τ ; ας ; ΠΗΠΔΠΠ
τὸν λίθον ἕκαστον : δρ : κεφάλαιον ἀργυ[ρ]ί[ου] τῶν λίθων τ[οῦ]τω[ν] ;]μισθωτῆς Κ-
30 ἄνων Διονυσόδωρου Θεσπιεύς· ἐγγυητ[ῆ]αι]οκράτου Γ Η ημος Πίστωνος Ἀ-
θμονεύς, Πυργίων Γναθίου Ἀφ[ι]δναῖο[ς] Οἶνοστράτου Α . Ε Θουκυδίδης Ἀλκισ-
θένους Ἀφιδναῖος· μετρΩ ; Ω δε : λίθους : Π Ι : μῆκος τεττάρωμ ποδῶν και πέντε
δακτύλων, πλάτος τεττάρωμ ποδῶν και ἡμιποδίου : ἐτέρους : Π Ι : μῆκος τεττάρωμ ποδῶν και ἡμι-
ποδίου, πλάτος τεττάρωμ ποδῶν και πέντε δακτύλων : ἐτέρους : Δ Π Ι : μῆκος τεττάρωμ ποδῶν, πλάτ-
35 ος τριῶν ποδῶν : ἐτέρους : Π Ι Ι Ι : μῆκος τεττάρωμ ποδῶν και πέντε δακτύλων, πλάτος δυοῦμ ποδο-

εν και τριῶν δακτύλων : ἑτέρους : Γ Ι Ι [Ι] : μῆκος τεττάρωμ ποδῶν , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν
 δακτύλων : ἑτέρους : Γ Ι Ι Ι : μῆκος τεττάρωμ ποδῶν και παλαστῆς , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶ-
 ν δακτύλων : ἑτέρους : Γ Ι Ι Ι : μῆκος τεττάρωμ ποδῶν και πέντε δακτύλων , πλάτος τριῶμ ποδῶν : ἑ-
 40 ἑρους : . Ι Ι Ι : μῆκος τριῶμ ποδῶν και δέκα δακτύλων , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τ[ρ]ιῶν δ[ακ]τύλ-
 ων ἑτέρους : Γ Ι Ι Ι : μῆκος τριῶμ ποδῶν και τριῶμ παλαστῶν , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν δακτ-
 ύλων : ἑτέρους : Ι Ι Ι : μῆκο[ς] τριῶμ ποδῶν και δακτύλου , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν δακτύλων·
 ἑτέρους : [Δ;] : μῆκος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν δακτύλων , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν· ἑτέρους : Γ : μῆκος δυ-
 οῖμ ποδοῖν και τριῶν δακτύλων , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν· ἑτέρους : Δ Γ Ι Ι Ι : μῆκος δυοῖμ ποδοῖν και
 τριῶν παλαστῶν , πλ[ά]το[ς] δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν δακτύλων : ἑτέρο[υς] : Ι Ι Ι Ι : μῆκος πένθ' ἡμιποδί-
 45 ων και δακτύλου , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν δακ[τ]ύλων : ἑτέρο[υς] : Ι Ι Ι Ι : μῆκος τριῶμ ποδῶν κα-
 ι ἑννέα δακτύλων , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν δακτύλων : ἑτέρους : Δ : μῆκος δυοῖμ ποδοῖν και
 τριῶν δακτύλων , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και δυοῖν δακτύλων : ἑτέρους : Γ Ι Ι Ι : μῆκος τριῶμ ποδῶν κ-
 αι] δακτύλου· πλάτος δυοῖμ ποδοῖν· ἑτέρους : Δ Γ Ι Ι [Ι] : μῆκος τριῶμ ποδῶν , [πλ]ά[το]ς δυοῖμ ποδοῖν· [έ]τ-
 ἑρους : Δ Δ Δ Ι : μῆκος τριῶμ ποδῶν κ[α]ι ἕξ δακτύλων : πλάτος δυοῖν ποδοῖν και τριῶν δακτύλων· ἑτέρ-
 50 ους : Η Η Η Η Π Δ Δ Ι Ι : μῆκος τριῶμ ποδῶν , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν δακτύλων· π[ά]χος οὔτοι ἅπαν-
 τες ποδιαῖοι : ἑτέρους : Γ : μῆκο[ς] πέντε ποδῶν και τριῶν παλαστῶ[ν] , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τρι-
 ῶν παλαστῶν και δυοῖν δακτύλων· ἑτέρους : Ι Ι [Ι] : μῆκος τεττάρωμ ποδῶν και τριῶμ παλ[αστῶν] καὶ δ-
 ακτύλου , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν παλαστῶν και δυοῖν δακτύλων : ἑτέρους : Ι Ι Ι Ι : μῆκο[ς] δυοῖμ πο-
 55 οδοῖν και τριῶν παλαστῶν και τριῶν δακτύλων , πλάτος δυοῖμ ποδοῖν και τριῶν παλαστῶν [κ]αὶ δυο-
 ῖν [δ]ακτύλων : π[ά]χος οὔτοι ἅπαντες ποδιαῖοι και δυοῖν δακτύλων : ἑτέρους : Γ Ι : μῆκος ὀκτώ π-
 οδῶν κα[ι] δέκα δακτύλ[ων] , πλάτος παλαστῶν ἑννέα και δακτύλων δυοῖ[ν] , π[ά]χος [δυο]ῖμ ποδοῖν κ[α]ι δυ-
 οῖν [δ]ακτύλων συγγ Ι καθὼς ἐμισθώθησαν τούτους . ε . ε μισθω . . . Ε Ν Ο
 ς : Μ Γ Α : Λ Ι ἐπὶ θαλατ[τ] Ι ἐπὶ τῷ χῶματι μῆ πλέον Λ

B'

. ικ
 . ν
 . ε πο ρ Ι
 . . . ε ρ ν τ Ι Ι
 5 . ους δ ο ε τ
 . . η τ ω ο σ τ
 α δε ε . τ ω μ ο
 . τ ο ῦ ς ν α ο π ο [ι ο ῦ ς] ἐ π ι μ ε λ ε ῖ ;] σ θ η α ι
 τ ῶ ν ἔ ρ γ ω ν ε κ α . ε κ α τ
 10 . . τ . . ε . Γ ς ἐ π ε ι δ -
 ἄ ν τ ἄ τ ρ ῖ [α ο [ι] μ ι σ θ ω σ ἄ -
 μ ε ν ο ι π ρ ο ο δ ο ν : Γ . Ι Ι
 ὁ λ ῖ θ ο ς [. Κ] ἄ ν ω ν Δ ι ο ν υ [σ] α -
 δ] ὠ ρ ο υ Θ [ε σ π ι ε ῦ ς] ὶ ὠ ν ο ς ἐ ν ἄ τ η -
 15 ι ὀ γ δ ῆ [ι] π λ [ἄ] τ ο ς δ υ ο ῖ ν
 π] ο δ ο ῖ ν : τ ρ ι ῶ ν κ α -
 ι] τ ρ ι ῶ ν [. π α λ α] σ τ ῶ ν κ α [ι] τ ρ ι -
 ὶ] δ α κ τ ῦ [λ ω ν] ἑ τ ἑ ρ ο ῦ [ς] : Ι Ι Ι : μ ῆ -

	κ]ος	ω[ν] ποδῶν καὶ τρ-
20	ἰων παλαστ[ῶν	πάχος οὐτ]οὶ ἀπαντε-
	ς ποδιαίτιο[ι	[π]ο;[δ]ῶν, π-
	λάτος πε[ν]θ' [ἡμιποδίων	πλά]τος πένθ' ἡμ-
	ιποδίων [.	ἡμιπ]οδίων καὶ
	δυοῖν δακτ[ύλοισιν	πλά]τος πένθ' ἡ-
25	μιποδίων	παλαστῶ-
	ν καὶ	[ἐτέρ]ο[υ]ς : Ι Ι Ι :
	μῆκος	παλα]στ-
	ῶν, πλάτος π[έν]θ' [ἡμιποδίων	ἐ]τέ[ρ]ου-
	ς; Γ Ι Ι Ι Ι	ω
30	ων καὶ δέκα	
	συγγραφ	
	ντωιτων	Ι ω;σι
	Ι Ι Ι τωι	ευ ων
	εισανο	εὐγων-
35	ιους	ητοεν
	ντωνωνοι	ο ε
	θος . . . Ι Λ Ν[.	κα]ι δυοῖ-
	ν δακτύλο[ιν]ς . Ι τὰ-
	ς συγγραφᾶ[ς] ἐπ;ιγν
40	ητω τῶι	γδ;
	ζων	εμισθ.
	ωσιν οαΓ	ἐπὶ τῆι
	θαλάττ[ηι]ήκον-
	ταου	μῆ ἔλ-
45	αττο[ν	οτατ;
	ογραψασθ	μι]σθο-
	του Λ . ωδ	λί;]θων Δν
	ῶν δεδοκι[μασμένων]ἐπ-
	ιμελε	Λ Ι κ-
50	ομιζον	:
	ι τουτωνω]	:
	ν μῆ ὑγιει[ς	:
	παρὰ τὸ ἔργον	'Ε]παφ[ρ-
	οδίτωι Λ Γ . Λ	:
55	δραχμὰς	Ι ἡ-
	μέραι πα	προ-
	σφείλη[ι	νό-
	μοις τοῖς	ΝΕΑ;
	της εἰςπρ	ΠΙΠΙ;
60	εσθαι τοῦς	ΣΙ;
	ι ἀποτινέτω	ΠΙΙ;
	ους νόμους	ΟΙ ἐ-
	γγυητήν αὐτο[.	μ[ηδ];

ενὶ μισθώσασθαι;]¹
 65 . μμέρος ἐπειδάν τοῦ δὲ λ[οι]ποῦ
 τ]ὸ ἡμισυ ἐπειδάν]

Μικρογράμματον ἀπεδώκαμεν τὸ κείμενον τῆς μακρᾶς ταύτης ἐπιγραφῆς, ἐπειδὴ ἡ ἀθλία κατάστασις τῆς πλακῶς, ἀφ' ἧς τὸ ἀντεγράψαμεν, μεγάλως παρείχε δυσκολίας εἰς τὴν διὰ κεφαλαίων πιστὴν ἀπόδοσιν τῶν πολλαγῶς βεβλαμμένων ἢ ἀμυδρῶν γραμμάτων καὶ ἔτι πλέον εἰς τὴν δεξιῶν τῆς σχετικῶς ὑπαλλήλου αὐτῶν θέσεως ἐν τοῖς στίχοις, ἀφοῦ τὸ ἔλρον δὲν ἐχαράχθη κατὰ τὸ στοιχηδὸν σύστημα τῆς γραφῆς, ἀλλὰ μόνον μέρη τινά, ἀλλὰ δὲ πλησιάζουσιν εἰς αὐτὸ καὶ ἄλλα τελείως αὐτοῦ ἀπομακρύνονται, ἅτε συμπτυκνομένων ἢ ἀραιουμένων τῶν γραμμάτων, ἅμα δὲ καὶ μεταμειβόντων μέγεθος, καὶ τοι μένοντος τοῦ αὐτοῦ μήκους τῶν στίχων ἀπανταχοῦ¹. Μόνον ἡ διὰ φωτογραφίας ἀπόδοσις τῶν ὀρωμένων ἐπὶ τοῦ λίθου ἠθέλην εἶναι πιστὴ κατὰ πάντα, καὶ ταύτην ἠθέλομεν προτιμήσει, ἂν ἡμεθα βέβαιοι, ὅτι ἠθέλε τεχνικῶς ἐπιτύχει οὕτως, ὥστε νὰ μὴ συγχέη καὶ ἀπελπίζη τὸν ἀναγνώστην δι' ὑπερμέτρων φωτοσκιάσεων, ὡς πολλάκις συμβαίνει. Ἀφοῦ δὲ περὶ τούτου βεβαίαν ἐλπίδα δὲν συνελάβομεν, προέβημεν εἰς τὴν ἐκδοσὶν ὅπως προέβημεν. Ἄλλοι δὲ μεθ' ἡμᾶς ἐκδύται τοῦ λίθου ἅς ποιήσωσι κατὰ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν.

Ἡ πλάξ, ἡ ἔχουσα τὰ δοθέντα γράμματα, εὐρέθη τῇ 18 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους τούτου, ὡς κάλυμμα κτιστοῦ τάφου τῶν Βυζαντινῶν χρόνων, ἔξωθεν τοῦ ἀναφανέντος προπύλου τοῦ Ἀθηνῶν Ὀλυμπείου. Εἶναι δὲ λίθου πεντελικοῦ, ὅπως ἀκόσμητος, πλάτους τανῦν 0,94, ὕψους 0,71, πάχους 0,10, καὶ ἤτο ποτε ἐπιγεγραμμένη ὅλη ἀμφοτέρως τὰς πλατείας πλευράς, ἀλλὰ δυστυχῶς ἔπαθε πρὸ αἰῶνων διττὴν βλάβην. Ἐνῶ ἄνω, ἔνθα ἄρχονται οἱ στίχοι ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν, σώζεται κενὸς γραμμάτων τόπος ὡς τεσσάρων στίχων, φανερόντων ὅτι ἐκεῖ εἶναι ἀρτία ἡ πλάξ, κάτω ἐξ ἐναντίας, ἔνθα ὁ τελευταῖος στίχος τῆς πλακῶς, τὰ γράμματα παρουσιάζουσι μόνον τὰ ἄνω αὐτῶν μέρη

¹ Οὕτω λοιπὸν οἱ πλείστοι μὲν στίχοι ἔχουσιν ἀνά 76 γράμματα, συναριθμουμένων καὶ τῶν σημείων στιγμῆς, ὀλίγοι ἀνά 75, 77, 78, εὐρέθησαν δὲ καὶ δύο ἔχοντες ὁ μὲν 89, ὁ δὲ 91 γράμματα.

καὶ ἡ καθ' ἔλρον ἐκεῖ τὸ πλάτος φαινομένη ἀπόθραυσσις, οὔσα καὶ κατὰ τι λοξή, ποιεῖ πρόδηλον, ὅτι μέρος σημαντικὸν τῆς ὅλης πλακῶς ἐξέλιπε, πιθανώτατα ἄλλο τόσον, ὅσον εἶναι τὸ σωζόμενον, ἂν πρέπει τις ἐξ ἀναλογίας ἄλλων ὁμοίας ἐπιγραφᾶς ἔχουσῶν στηλῶν νὰ κρίνη, αἱ ὁποῖαι ἦσαν πάντοτε ἐπιμήκεις καὶ ὄχι ὡς ἡ ἡμετέρα νῦν σχεδὸν τετραγώνος. Ἄλλην βλάβην μεγαλύτεραν ἔπαθεν ἡ πλάξ ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν ἐπιγεγραμμένων πλευρῶν κατὰ ἓνα πολὺ σπάνιον καὶ περιεργον τρόπον, νῦν τὸ δεύτερον εἰς ἐμὲ ἐκ πείρας γινόμενον γνωστόν· ἡ ὑποκάτω ἐπιφανεία τῆς, ἥτοι ἡ βλέπουσά ποτε τὸ κενὸν τοῦ τάφου, διεβρώθη ἐντελῶς ὑπὸ τῶν ἀνιουσῶν ἀτμίδων, καὶ μόνον τὰ ἄκρα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τῶν κατὰ μῆκος τοῦ τάφου πλευρικῶν δύο τοίχων ἐστηρίζοντο, διέσωσαν ἐκατέρωθεν γράμματά τινα ὀλιγοστά πάντων σχεδὸν τῶν στίχων, ὅπως φαίνονται ἐν τῇ ἀντιγραφῇ μου ὑπὸ τὸ στοιχεῖον B¹. Αἱ βλάβαι δὲ τῆς ἐπάνω ἐπιφανείας, ἧς τὰ γράμματα ἀπεδόθησαν ὑπὸ τὸ στοιχεῖον A, ἦσαν ἄλλου εἶδους· ἐπικρούσματα πολλὰ τυχαῖα, ἀποτριβαὶ καὶ ῥύπος ἐπικεκολλημένος σκληρότατος, μεταλλικὸς σχεδόν, ὅστις ὅπως δὴ ποτε ἀπεμακρύνθη, καὶ δυνατόν ἐγένετο δι' ἀναστροφῆς, ὑπτιάσεως, πάλιν ὀρθώσεως καὶ πλαγιάσεως τῆς βαρείας πλακῶς πρὸς τὸ διάφορον φῶς τῆς ἡμέρας νὰ ἀντιγραφῶσιν οἱ 164 αὐτῆς στίχοι ἐν χρόνῳ σχεδὸν διμήνῳ.

Ἡ οὕτω εἰς φῶς προελθοῦσα ἐπιγραφὴ σημαντικῶς αὐξάνει τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν περὶ τὰς Ἑλληνικὰς οἰκοδομὰς ἐπιγραφῶν, ὁποῖας ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις ὄχι ὀλίγας ἀνέδωκεν ἡ ἀρχαιοβριθῆς ἡμῶν πατρις καὶ ἔξω τῶν Ἀθηνῶν, ἐκ Τεγέας, Ἐρετρίας, Λέσβου, Δήλου, Λεβαδείας, Ἐλευσίνος, Πειραιῶς, Ἐπιδαύρου². Ἀναφέρεται δ' αὕτη εἰς οἰκοδομὴν τινα δημοσίαν ἐν Δήλῳ (ἴδε πλευρᾶς A

¹ Τὸ πρῶτον τοιαύτης διαβρώσεως παράδειγμα ἐπὶ μεγάλης στήλης ἴδε ἐν Ἀθηναίου τόμῳ 7^ο (τοῦ ἔτους 1878) σελ. 87 z. ἐξ.

² Λατινικὰς τοιαύτας ἐκ Ρώμης ἢ ἄλλοθεν τῆς Ἰταλίας δὲν γνωρίζω σωζομένας, εἰ καὶ οἰκοδομικώτατοι ἐγένοντο οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἔχοντες τοῦ Βιτρούσιου τὸ de architectura σύγγραμμα, τὸ μόνον ἐκ τῆς ἀρχαιότητος τοῦ εἶδους τούτου.

στίχ. 2. 12. 14.) ἀνεγερθεῖσαν κατὰ τὰ μέσα, ὑποθέτω, τοῦ 8^{ου} πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος, ὅτε ἔτι κατεῖχον τὴν νῆσον ἐκείνην οἱ Ἀθηναῖοι πρὶν ἢ τὴν ἀποβάλλωσι μετὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον¹. Εἰς τὸν 8^{ον} αἰῶνα ἄγουσιν ἡμᾶς ἡ ὑγιῆς φρασεολογία, ἡ ὀρθογραφία καὶ τὸ σχῆμα τῶν γραμμῶν, εἰ καὶ τὸ χάραγμα τούτων ἐν τισὶ μάλιστα μέρεσι τῆς Β πλευρᾶς φαίνεται ἀμελέστερον καὶ πῶς ἰδιοῤῥυθμότερον, ὥστε νὰ ὑποπτεῖται τις, ὅτι οὐχὶ ἡ αὐτὴ χεὶρ τὴν ὄλην πλάκα ἐχάραξε, καὶ οὐδὲν θαῦμα, ἂν ἐν τόσῳ ἐκτενεῖ ἐπιγραφὴ συνέβη τοῦτο. Ἐγὼ μάλιστα νομίζω, ὅτι καὶ ἐκτενεστέρα ποτὲ αὕτη συνετέθη ἢ ὥστε νὰ περιληφθῇ ἐν μιᾷ μόνῃ στήλῃ, τῇ νῦν κεκολοσωμένη· εἰκάζω δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι οὐδεμία λέξις εὐρίσκειται ἐν τῇ φρασεολογίᾳ τῶν ἀνωτάτω στίχων ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν, ἐμφαίνουσα, ὅτι ἡ ὄντως ἀρχὴ τῆς δημοσίως ταύτης ἐπιγραφῆς ἐκεῖ ποτε ὑπῆρξε διατετυπωμένη².

Ὡν δὲ ἐν ἀμφιβολίᾳ περὶ τοῦ τίς τῶν δύο πλευρῶν εἶναι ἡ ἠγουμένη καὶ τίς ἡ ἐπομένη, προέταξα ἐν τῇ μεταγραφῇ μου τὴν πληρεστέραν Α, καὶ τιμῆς χάριν καὶ ἐκ λόγων τινῶν ἀχθεις, ὧν ἡ ἐνταῦθα κατάλεξις εἶναι περιττή, ἀφοῦ οὐδεὶς αὐτῶν ἐπιβάλλεται πειστικῶς εἰς τὸν καὶ ἄλλως τυχὸν ἢ ἐγὼ σκεπτόμενον. Μόνος πειστικὸς λόγος θὰ ἦτο, ἂν ἐν τῇ Β πλευρᾷ, στίχῳ 14^ῳ ἐσώζετο ὀλόκληρον τὸ ὄνομα τοῦ μηνός, ἵνα ἐκ παραβολῆς πρὸς τὸν Βοηδρομιῶνα, τὸν ἀναγινωσκόμενον ἐν στίχῳ 27 τῆς Α πλευρᾶς ἐβλέπομεν, τίνες πράξεις χρονικῶς προηγῆθησαν, ἐπομένως δὲ καὶ ἀνεγράφησαν ἐν τῷ δημοσίῳ τούτῳ ἐγγράφῳ κατὰ τὴν πρόπουσαν σειράν· διότι εἶναι προφανές, ὅτι τὸ ἔγγραφο τοῦτο δὲν εἶναι ἀπλῶς συγγραφὴ ἐργωνίας ὀρίζουσα τὸ τί δεῖ γενέσθαι, ἐξ ὁποίου καὶ ὁπόσου ὑλικοῦ καὶ τὰ περὶ μισθωμάτων, προστίμων καὶ ἐγγυήσεων, ἀλλὰ περιέχει, (καθὼς λ. χ. ὁ «λόγος ἐπιστατῶν Ἐλευσινόθεν» ὃ ἐν Ἐφημ. Ἀρχ. 1883, σελ. 110), καὶ τετελεσμένων ἔργων καὶ ἀναλωμάτων ἀναγραφὴν ἐν ὠρισμέναις χρονικαῖς περιόδοις, κατὰ πρυτανείας δηλαδὴ. Ἀναφέρονται δὲ ἐνταῦθα συγγραφῆι μὲν δῖς, ἐν Α, στ. 15. Β, στ. 39, συγγραφῆ δὲ τε-

¹ Γνωστὸν δὲ ὅτι ὕστερον πάλιν κατὰ τὸν 8^{ον} πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα ἀνεκτίσαντο αὐτήν.

² Τοῦναντίον μάλιστα, τὰ εὐθὺς ἐν τῇ α' στίχῳ τῆς Α πλευρᾶς ἀναγινωσκόμενα «καὶ τὰλλα πάντα ποιήσει κατὰ ταῦτά τοις» κτλ. προδήλως εἶναι συνέχεια λόγου μακροῦ προηγμένου.

τράκις, ἐν Α, στ. 16. 18. 19. 21, πλεονάκις δὲ «ἔργον ὃ ἂν ἢ μεμισθωμένος ὁ δεῖνα», ἐξ ὧν πρέπει τις νὰ συμπεράνη, ὅτι τμηματικῶς ἐξεδόθη τὸ ἔργον καὶ πρὸς πλείονας τοῦ ἐνὸς ἐργώνας, ἢ, ὡς ἐνταῦθα λέγονται πάντοτε, μισθωτὰς ἐγένοντο συμφωνίαι, ἐξ ὧν μόνου ἐνὸς τὸ ὄνομα διεσώθη, ὄντος ξένου (ἐν Α, στ. 29-30), ἔπονται δ' ἐκεῖ καὶ οἱ ἐγγυηταὶ τοῦ Ἀθηναῖοι. Ὁ αὐτὸς ξένος μισθωτῆς ἀναγινώσκειται καὶ ἐν Β, στ. 13-14, ἀνευ τῶν ἐγγυητῶν ἐκεῖ¹. Περιεργωτάτη δὲ καὶ πρωτοφανῆς ἐμοὶ φράσις περὶ ἐγγυήσεως ἀναγινώσκειται ἐν Α, στ. 17-18 ἥδε· «τοὺς ἐγγυητὰς καθιστάναι κατὰ : Χ : ἀξιόχρεως». Νομίζω, ὅτι ἐρμηνευτέα = κατὰ χιλιάδα δραχμῶν, δηλ. ὅσαι χιλιάδες, τόσοι ἐγγυηταί, ἵνα μὴ ἡ πολιτεία διακινδυνεύῃ περὶ τὴν εἰσπραξίν μεγάλων ποσῶν. Καινοφανῆς δὲ καὶ τὸ ἐν στ. 27 κυρωτικῆς καὶ τὸ ἐν στ. 28 δικαστη(ρ)ιο, ὧν ἡ καθόλου μὲν ἔννοια δὲν εἶναι τόσον δυσξύμβλητος ἐν τῇ θέσει ἐν ἣ εὐρίσκονται, δύσκολος δὲ ἢ περὶ αὐτὰ διὰ λέξεων συμπλήρωσις. Ἀρχιτέκτων ἀναφέρεται ἐν Α, στ. 6 καὶ 11, ἴσως καὶ ἐν στ. 2. ὑπαρχιτέκτων δὲ ἐν στ. 8-9. 13². Ἀρχὴ δὲ ἀνωτέρα, ἣτις πάντα τὰ περὶ τῆς προκειμένης οἰκοδομῆς διοικεῖ, ἐκφαίνεται καινοφανῶς ἐμοὶ ἢ τῶν ραοποιῶν ἐν στ. 16. 20. Β, στ. 8. ὅχι δὲ ἡ συνήθης ἐν Ἀθήναις τῶν ἐπιστατῶν, νεωποιοὶ ὅμως εὐρηγνται παρὰ Πολυδεύκει, ἐν ἐπιγραφαῖς δὲ ἄλλων Ἑλληνικῶν πολιτειῶν ρεωποῖται καὶ ραοῖται, ραοποιοὶ δὲ καὶ ραοποιῶν νόμος ἐν τῇ ἐκ Λεβαδείας ἐπιγραφῇ καὶ ἕτερος αὐτόθι νόμος κατοπτικῶς, νόμοι δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ἡμετέρᾳ ἐν Β, 57-58. 62.

Τοσαῦτα περὶ τούτων συντόμως. Ὅποια δὲ τις ἦτο ἢ ἐν Δήλῳ οἰκοδομή, ἂν ναὸς ἢ στοὰ ἢ ἄλλο τι, ἄδηλον· ὅτι ὅμως εἶχε παραστάτας καὶ στύλους καὶ ἐπίκρανα, ἐκ διαφόρων στίχων τῆς Α πλευρᾶς ἐξάγεται, ὡς καὶ ὅτι ἦτο μεγάλη τις, ἀφοῦ ἐν μὲν Α, στ. 17 ὀρίζεται χρόνος 8 μηνῶν δι' ἐν, ὑποθέτω, τμηματικῶς δεδομένον ἔργον καὶ ἐν στ. 26 λέγεται ἀνηλωμένον ποσὸν δρ. 4926, ἐν μιᾷ, ὑποθέτω, πρυτανείᾳ, ἐν δὲ στ. 28 ἀναγράφονται λίθοι 667, ὧν τινες λίαν μεγάλοι ὀρίζονται ἐν τῇ τῆς ἐπομένης λεπτομεροῦς ἀπαριθμήσεως. Τοιαύτη δὲ

¹ Ἡ παράλειψις αὐτῆ τῶν ἐγγυητῶν ἦτο εἰς τῶν λόγων, οὓς ὑπῆλθον ἀνωτέρῳ ὡς ὑποδεικνύοντας, ὅτι ἐπιτακτέα ἢ Β πλευρά.

² Ἡ λέξις ὑπαρχιτέκτων πρῶτον ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ἐκ Λεβαδείας ἐπιγραφῇ, ἐν Ἀθηναίου τόμῳ Δ^ο (τοῦ 1875) σελ. 373.

λίθων ἄλλη ἀναγραφή ὑπάρχει καὶ ἐν τῇ Β πλευρᾷ, μόνον βραχυτέρα κατὰ 9 στίχους. Ἄς σημειωθῆ δέ, ὅτι οἱ λίθοι οὐδαμοῦ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ ὀνομαζόνται ἐκ τόπου τινός, ὡς τοῦτο γίνεται μάλιστα ἐν τῇ Ἐλευσινιακῇ ἐπιγραφῇ, τῇ ἐν Ἐφῆμ. Ἀρχ. 1886, σελ. 186 κ. ἐξ. ἔνθα μνημονεύονται λίθοι ἐξ Ἀκτῆς, ἐξ Αἰγίνης, Πεντελῆθεν, καὶ Ἐλευσινιακῆ πέτρα. Ἀλλὰ θεωρῶ πιθανόν, ὅτι καὶ οἱ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιγραφῇ λίθοι καὶ ἐν γένει τὸ ὕλικόν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Δῆλον ἐκομίσθησαν (ἴδε Α, στ. 10-13. 58. Β, στ. 43). Καὶ ἐκεῖνα τὰ «τὸν λίθον ἕκαστον δραχμῆς», τὰ ἐν Α, στ. 29 ἀκολουθοῦντα εὐθὺς μετὰ τὸν ἀριθμὸν ΓΗΗΔΠΙΙ=667, οὐδὲν ἄλλο δηλοῦσιν ἢ ὅτι ἡ κομιδὴ ἢ ὁ ναῦλος εἰς Δῆλον ἦτο μιᾶς δραχμῆς δι' ἕκαστον λίθον μικρὸν ἢ μέγαν¹.

Πολλὰ ἄλλα τῆς ἐπιγραφῆς, δεόμενα ἐπιστάσις, παραλείποντες, ἰδίως τὰ ἐν τῷ ἄνω μέρει τῆς Α πλευρᾶς ἀτελῶς ἢ καὶ κακῶς παρ' ἡμῶν ἀνεγνωσμένα, ἅπερ ἔμειναν καὶ ἀδιανόητα, ὀφείλομεν ὁμῶς νὰ εἰπωμέν τι περὶ στίξεως, τῆς ἐν αὐτῇ, καὶ περὶ σφαλμάτων, ἃ θεωρητέα ὡς παρὰ τοῦ χαράξαντος τὴν πλάκα γενόμενα. Λοιπὸν πρῶτον τὰ σφάλματα τοιοῦτο θεωρῶ ἐν Α, στ. 10 τὸ περιττεῦον ΟΥ, πλὴν ἂν τις εἴπῃ, ὅτι θετέον πρὸ αὐτοῦ

ἐν Τ. Ἐν στ. 12 τὸ εἰς ἀντί: ἐς. Περὶ τοῦ ἐν στ. 42 Δ ἤδη ἐλάλησα ἐν τῇ προηγηθείσῃ σημειώσει. Τὴν δίστιγμα στίξιν τοῦ ἀρχετύπου τὴν μεταξὺ τῶν ἀριθμητικῶν γραμμάτων καὶ εἴπου ἀλλαχοῦ, ἐτήρησα ἀκριβῶς ὅπου δὲ ἐν τοιαύταις χώραις δὲν τὴν βλέπει τις ἐν τῇ μεταγραφῇ μου, ἐκεῖ ἄς πιστεύσῃ, ὅτι καὶ ὁ λίθος δὲν τὴν ἔχει. Ἀλλαχοῦ δὲ τῇ τοῦ λόγου ἐννοία ἐπικουρῶν ἔθηκα ἐξ ἐμοῦ νεωτερικὰ στίξεως σημεῖα τὸ κόμμα καὶ τὴν ἀνω τελείαν, οὐδέποτε δὲ τὴν τελείαν, διότι ταύτην μετεχειρίσθησαν κατὰ τὸ κοινὸν ἔθος πρὸς δήλωσιν τῶν ὄντως ἢ τῶν ἐξ ὑποθέσεως ἐκλιπόντων γραμμάτων, καὶ περὶ τοῦτο ὅση μοι δύνამις ἐσπούδασα νὰ εἶμαι ἀκριβής.

Δύω ἔτι σημειωμάτια περὶ δύο ὀνομάτων ἀνδρῶν. Ὁ ἐν Α, στ. 30 πατήρ ἐγγυητοῦ Πίστων Ἀθμονεύς εἶναι πρόγονος ἢ ἄλλως συγγενῆς τοῦ Πιστωνίδο Ἀθμονέως τοῦ ἐν τῇ Ἐλευσινιακῇ ἐπιγραφῇ, τῇ ἐν Ἐφ. Ἀρχ. 1886, σελ. 186. Τὸ ἐν Β, στ. 53-54 ὄνομα Ἐπαφροδίτου, τὸ τόσον συχνὰ ἐν τοῖς ὕστερον Ἑλληνοῤῥωμαϊκοῖς χρόνοις ἐν βιβλίοις τε καὶ ἐπιγραφαῖς ἀπαντῶν, πρῶτον ἴσως ἐδῶ χρονολογικῶς ἐνεφανίσθη.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 13 Ἰουλίου 1887.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΣΚΥΦΟΙ ΒΟΙΩΤΙΚΟΙ ΔΥΟ

(Πίναξ 5)

Τὸν Μάρτιον τοῦ 1884 ἐξεδώκαμεν ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ δύο σκύφους Βοιωτικούς, ἔχοντας ἐκτύπους παραστάσεις ἐκ τῆς ἀρχαίας ἠρωολογίας

¹ Περιέργα δὲ τὰ περὶ τὸν κατάλογον τῶν λίθων τούτων. Μελετήσας ἐγὼ αὐτόν, ὄντα μετὰ τόσον θαυμαστῆς ποιικιλίας μέτρων συντεταγμένον. εἶρον, ὅτι ἐν Α, στ. 42 τὸ ἀριθμητικὸν γράμμα Δ, ὃ μετ' ἐρωτηματικοῦ ἀμφιβολίας ἐνέθηκα ἐν τῇ μεταγραφῇ μου, δύναται καὶ ὡς Γ νὰ ἀναγνωσθῆ. Ἀλλ' εἴτε ἐχάραχθη ποτὲ ὡς Γ εἴτε ὡς Δ, θεωρητέον κατ' ἄμφω ὡς ἡμαρτημένον τυπικῶς· διότι δὲν ἔπρεπε νὰ καταλεχθῶσι χωριστὰ δύο διάφορα ἢ δύο ἴσα ποσὰ λίθων, ἔχοντα τὸ αὐτὸ μήκος καὶ πλάτος, ὅπως γίνεται εὐθὺς ἐκεῖ ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ καὶ τῷ ἐφεξῆς, οὐδαμοῦ δὲ ἄλλοθι· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ συμπεροστεθῶσι τὰ δύο ποσὰ λίθων καὶ γίνωσιν ἓν. Ἐν τούτοις μόνον ἂν πιστευθῆ τὸ Δ, ἐκθαίνει ὁ ἀριθμὸς πάντων τῶν ἐπὶ μέρους καταλεχθέντων λίθων ὡς 667, δηλ. αὐτός ὁ ἐν στ. 28 ἀναγεγραμμένος ΓΗΗΔΠΙΙ σωστότατος.

μετ' ἐξηγήσεων πολυγραμμάτων, καὶ τοὺς ἐθεωρήσαμεν ὡς καινοφανῆ μνημεῖα, ἀνάλογα τῶν ἐκ λίθου ἐκείνων ἢ γύψου πινάκων, ὁποῖος εἶνε ὁ Ἰλιακὸς (tabula Iliaca) καὶ ἄλλοι, ὅσους περιέλαβέ ποτε ὁ O. Jahn ἐν τῷ βιβλίῳ του Griechische Bilderchroniken, Bonn, 1873. Εἶχομεν δὲ τότε εἰπῆ, ὅτι καὶ τρίτον σκύφον ὁμοῖον, περιελθόντα εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, ἐμέλλομεν προσεχῶς νὰ ἐκδώσωμεν· ἀλλ' ἀνεβλήθη ὕστερον τὸ πρᾶγμα. Τώρα δέ, ἀφοῦ τὸ Μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας ἀπέκτησε νεωστὶ ἐξ ἀγορᾶς καὶ τέταρτον ἄλλον ὁμοῖον σκύφον, ὡσαύτως ἐκ Βοιωτίας, ἐκδίδομεν